Fidelio: el triomf de la justícia gràcies a l'amor

written by Patricia González | 14 de September de 2024

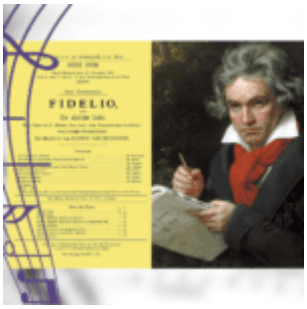

Obres musicals patrimoni de la humanitat per a tothom (1)

Amb freqüència, mentres escoltem música al costat de xics i xiques, les persones adultes aprofitem per a compartir reflexions sobre el contingut de cançons. Així, aprofitem els diàlegs sobre les històries i situacions de les obres per a tractar de trobar models atractius i lliures de violència, al mateix temps que gaudim de la música.

La música és un art produït per persones amb idees, emocions i sentiments que tracten de ser transmesos a través de les seues composicions. Això no és una novetat; així és i així ha sigut al llarg de la història de la humanitat. Aleshores, per què no som revolucionaris i ampliem l'horitzó musical utilitzant les millors obres de la música? Estarem compartint diàlegs sobre allò que ens interessa alhora que aprenem i coneixem els grans clàssics universals de la música.

Una de les obres que em permet suggerir ve de la mà de Ludwig Van Beethoven, qui va escriure una única òpera, Fidelio, l'última versió de la qual és de 1814. És el resultat d'un intens treball de l'irrepetible compositor, qui va reconéixer l'ajuda de nombrosos col·laboradors (probablement no sols a causa de la seua ja més que incipient discapacitat auditiva), sense els quals l'estrena d'esta obra no hauria sigut possible.

Beethoven és considerat el precursor del romanticisme musical. En este estil, situat entre els inicis del segle XIX i els inicis del XX, l'ésser humà va passar a ser el protagonista reflectint les seues pròpies emocions i sentiments, que es plasmen amb intensitat i passió en el text musical. Ens trobem davant un dels compositors que millor va saber reflectir un nou corrent filosòfic que feia ja dècades que s'havia incorporat a altres arts.

Beethoven, qui va sostindre tota la seua vida uns ideals humans compromesos amb la llibertat i la igualtat de les persones, va triar un text en el qual es tracten temes com l'abús de poder, la mentida, el compromís, la defensa de l'innocent i, sobretot, l'amor.

Els personatges centrals de Fidelio són Leonora, la protagonista, qui persevera amb valentia i audàcia per a aconseguir la salvació i alliberament d'aquell a qui estima, i Florestán, el seu marit, clar exemple de personatge lluitador, que en este cas està pres injustament per denunciar les injustícies d'un agressor. Al seu voltant, nombrosos personatges representen diferents personalitats i accions que ens permetran traslladar els fets de la ficció a les nostres pròpies experiències vitals per a després compartir-les i enriquir la nostra intel·ligència cultural.

Des d'un punt musical, es tracta d'una òpera que no sols

destaca les qualitats vocals dels i les cantants. L'orquestració beethoveniana va aportar noves visions a l'òpera en el moment en què va ser estrenada.

Resulta difícil seleccionar fragments en obres d'este nivell d'excel·lència, però caldria destacar en esta òpera dos peces que destaquen per la seua qualitat musical i que ens poden resultar tremendament útils pel seu contingut. Una d'elles és "*O welche Lust*", el famós cor de presoners que canta a la llibertat, i l'altra és el duo cantat per Leonora i Florestán "*O namenlose Freude!*" en el qual els esposos enamorats celebren el seu retrobament. Ambdues serien perfectes per a, després d'una comprensió global de l'obra completa, realitzar **tertúlies musicals** en qualsevol espai d'aprenentatge.

Fidelio intercala les parts musicals amb el text parlat, la qual cosa pot facilitar l'acostament al gènere operístic per a persones poc habituades a ell.

[Imatges: Falt i det fri (public domain – creativecommons.org)]